

паратекстовото пространство „говори“ дрехата. Изобилието от форми и свободно падащи дипли подсказва, от една страна, сложността на женския характер. От друга страна, заедно с разпуснатата по гърба коса, то е белег на женската фриволност и освободеност. Диплещата се дреха едновременно се отваря към света, показвайки му женското тяло (дискретно подаващото се краче), но и се затваря, скривайки най-желаната част от него. Нещо повече – диплите сякаш увличат – заплитат всичко наоколо така, както в романа това прави магнетичната Елена Петрашева.

За цялостното внушение на корицата от значение е и изборът на цветовете, в които е издържана графиката. Виолетовото е цветът на тайната и в най-голяма степен съответства на пълната с тайни Димова героиня. В същото време обаче това е цветът на преходността на нещата, на есенния преход от живота към смъртта, което ни кара да си припомним и настойчиво търсения от самия Димов в романа синтез между есента и смъртта.

Силно контрастна спрямо всичко, коментирано дотук, е корицата на следващото издание на „Български писател“ – от 1987 година. И тук централно място е отделено на дрехата, но тази корица, заедно с предговора на Кръстьо Куюмджиев, задават един доста по-различен хоризонт за четене на романа – „Поручик Бенц“ като че ли трябва да се мисли преди всичко като роман за безсмислието на войната, която „изсушава“ човешките души и превръща хората в сенки. Позицията на Куюмджиев е подчертана и от решението на фотографа Венцислав Лозанов да снима военната униформа, но без лицето и тялото на нейния притежател. Униформата е именно дрехата, която издава несвободата на индивида. Тя се схваща не като дреха – за – тялото, а като дреха – срещу – тялото.⁶ В униформата всички тела се уеднаквяват, защото тя е тяхната „кожа“.⁷ В този смисъл отделното човешко лице започва да губи своето значение. Униформата „затваря“ хората, обгражда ги от света,

⁶ Вж. Петров, П. Животът – огледална авантюра. С., Унив. Изд. „Св. Кл. Охридски“, 1992, с. 116.

⁷ Петров, П. Животът – огледална авантюра, с. 116.